

Vjenčanje u kući Hohenzollern-Cumberland.

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISAO VACLAV BENEŠ TRŽEBISZKY · PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

98.

„Budi prokleta... za uvijek prokleta... ne pretvori se u kukavicu... već u morskou ženu... Evo ti lvoja kosa, kojom si me htjela prevariti... Budi prokleta...“

Vlhevec zagrmio je ove riječi, da su zadrhtali valovi pod obližnjom stjenom. Bijeli konj ponovno je zarzao, stresao je grivom i ispružio je vrat...

„Ne vjerujte mi...“

„Prokletnice! — Odlazi!“

Kod Jitruškinog nogu ležala je kosa, koju je zadnji put ošišala i metnula je u razvaline hrama u znak, da se slže s vlhevima...

Vani pred razvalinama čulo se zvečkanje mačeva i rzanje konja...

Žreci s najstarijim drugom za čas problijedili su...

„Napadnuti smo... Branite se!... I onako ćete svi izginuti...“

Bodrići pograbili su kopila, koja su ležala u tri reda na nekadanjem slavnom svetištu...

„Ti si medju njima... ženo moja? — Gdje te nalazim?“

Taj glas, koji je dopro do Svačavito kipa, nadvio je sav šum...

„Izdala je vas a htjela je da izda i nas... Gle, čovječe, ovđe je kosa tvoje vjerne žene! — Bogovima se zavjetovala i zato im žrtvovala ono, što je bilo tebi najmilije! — Svoju bujnu, svilennu kosu... Ipak ćeš biti proklet i ti, mlada zmijo, koji si se rodio od starog zmaja. Pušat ćeš po zemlji, i niko ne će smjeti satrati tvoju glavu!“

Najstariji žrec govorio je ove riječi najzajedljivijim glasom i nije se ni maknuo sa stepenice, nad kojom je bio Svačavito kip...

Njegovi drugovi skupili se oko njega a pred njima napravili su čvrstu zaštitu bodrički seljaci sa svojim tijelima... A to ne bješe ni deseti dio onih, koji su danas došli amo.

Najstariji žrec još uvijek govorio je. Njegov glas časimice bio je grozan...

„Samо odlazi — odlazi — probodi me prvoga... a tvoj vlastiti otrov pljunut ću ti u lice — odlazi!“

Mlađi čovjek pri ulazu kao da se ukočio...

Nekoliko časaka ni riječce progovorio nije.

A desnica s mačem omilitavila mu...

Danci oko njega ni micali se nisu...

Jitruška nije se više vidjela, kao da se za uzrujanosti bacila u zapjenjene valove.

A tišina nije trajala dugo...

Čulo se zvečkanje čelika, jauk ranjenih, zadnji uzdasi umirućih. Vlhevci borili se na život i smrt, oko njih bilo je još samo nekoliko seljaka... Svačavito kip bio je opet razbijen, bijelac ubijen i za kratko vrijeme dizali se prema oblacima kolobari sivog, zagušljivog dima...

Daleko odavde sjedila je na morskoj obali žena, kojoj je lice bilo slično Moraninom, ošišane kose, u bijelom odijelu, s lipovim vijencem na šljepočnicama... Njezine oči upirale su na morskpu pučinu... Nekoliko ptica proletjelo je nad njezinom glavom. Bili su to sokoli, rastjerani iz arkonskih razvalina... A da se žena okrenula prema istoku, opazila bi stupove dima, koji se u večernjem rumenilu crvenili kao krv... A nije joj ni na um palo, da se ogleda na onu stranu. Ne prestano je s mutnim očima gledala u valove, koji su joj, kao što joj se pričinjalo, namigivali i zvali k sebi...

„Ne mogu... ne mogu se vratiti... nikad više... moja krivnja velika je... Samo odlazi... odlazi, ti divlja morska ženo, dobit ćeš novu drugaricu... Tvoja baština ne će osiromašiti... Čuješ li, morska ženo?“

Sokoli, koji su letjeli nad Jitruškinom glavom, uzdigli se u vrtoglavu visinu, jer se poplašili glasa te ženske.

„Dodji... u svemu ću ti pomoći... u svemu...“

Laki šum valova polako pretvorio se u burno bjesnilo, od kojeg su skoro uha oglušavala. Od sjevera počeli su jače i jače duvati vjetrovi. Činilo se, da se u sumraku prikazuju na valovima najstrašnije prikaze sa zelenim očima, bijelom kosom i s hvat dugim rukama... Svaki čas sve više bliže obali...

„Očekujem te... Hoćeš li već?... Ti grozna morska ženo!“

Na obali bilo je već posve tamno, ništa se nije moglo razlikovati i teško je reći, da li je Jitruška još uvijek sjedila ovdje, ili... Zaista nemoguće je. Ni sokolove oči ne bi je mogle spaziti...

Na obali čulo se samo toptanje konja i muklo klicanje: „Jitruško moja... odažovi sve... sve ću ti oprostiti. Moja dobra nesrećna ženo... Sve si unaprijed znala, znala si za nesreću...“

Popot konjiskih kopita bivao je sve brži... a nikog se nije vidjelo...

Te večeri bodrički knez zadnji put tražio je svoju ženu, i bio joj tako blizu... tako posve blizu... I oprostio bi joj...

U nesreći je već tako, da čovjek ne vidi, ne čuje i da mu šumi u glavi, da cesto u takvim zgodama i poludi...

I tada su bučali vjetrovi, šumjelo je more i bila je tamna, neprozirna noć...

Ako se za čas pokazala kakva zvijezda, odmah se skrila za oblake... Pa da li je onda čudo, što je muž i žena nisu našli...

U arkonskim razvalinama ostalo je nekoliko Danaca na straži...

Bilo je već sve u mraku... i valovi, koji su pred noć bili obojeni čovječjom krvlju, bili su takodje tako tamni, da se nije mogla razlikovati voda od obale...

Danci pritisakli se jedan uz drugog, grčevito su držali hladno oružje; hvatali ih čudna groza, nikako nisu mogli, da se obrane, da im kroz kosti ne prolazi zima, najveća zima, koja zavlada u njihovim rodnim krajevima mjeseca prosinca...

Nedaleko je čuk svojim krikanjem navještao kasno doba noći, a u obližnjem boriku pomagale mu sove...

Danci već nisu mogli da dočekaju jutro... I tek što se na istoku javila zora i tek što se tamna morska pučina zarumenila u drvimi njezinim zracima, kliknuli su iz najpunijih grla. A u tom času zapao im glas u grlu, jer im ispred očiju „šmucnula“ vitka ženska prilika u bijelom odijelu... Izgledalo je, kao da hoće u razvaline; a čim je spazila mušku lici, iščezla im ispred očiju, kao da je imala ptičja kralja...

Nešto nakon jednog sata dojurio je na zapjenjenom konju Etrichson Niklötović...

„Zar nikog ovđe vidjeli niste?“

Danci se pogledali...

„Morsku ženu, gospodine...“ odgovorili su kao iz jednog grla.

„Da li ste dobro vidjeli?“

„Vrlo dobro gospodine!“

Niklötović nije pitao ništa više...

Hljeli su mu još reći: „A bila je veoma slična tvojoj ženi, koju smo sinoć zatekli medju ustašama!“ Ipak su se predomisili i štitali su kao grobovi...

Etrichson polako krenuo je prema zapadu... Jurio je, kao da nema duše u sebi... A nije mu ni tog stalo, što je u tim krajevima posve zatros buntovne glave...

(Nastaviti će se).

Soba s pokućtvom

iznajmljuje se u kući br. 225. kod
Vatrogasaca,

2-3

ŠIBENIK, 29 svibnja.
Izjava obraničkog suda, izabranog po želji Dr. Mile Starčevića, izala je u „Hrvatskoj Kruni“ od jučer. Medjutim ta izjava, kako je bilo i očekivati, nije nego jedna blaga opomena, a u šustini, kako i sama kaže nije nikakav pravoriek. Veleštovana gosp. sudci izriču samo da nisu „naši dovoljno dokaza“, žale da je „i ovaj spor nastao baš u doba, kad bi nužno trebalo, da stranka prava bude nepredobitna falanga i svi njezini pristaže u javnom istupu budu bezuvjetno sporazumni i jedinstveni“.

Njekakav pravoriek se ipak i veleštovanim sudcima namećao, ali su ga oni odločili jer da zanimanici nisu izjavili, da bi se istomu bezuvjetno pokorili i da je jedan stavio uvjete, kojih obranički sud ne bini mogao prihvati.

Ovlašteni smo izjaviti, da gosp. Dr. M. D. nije stavio nikakovih uvjeta gospodin obranicima.

Prema svemu izjava obraničkog suda ostavila je ciljev spor, koji nije osobne nego obće naravi, ondje gdje se nalazio i prije, a jer je takav položaj u današnje doba, gdje stranka prava proživljuje veoma veliku križu, neizdrživ, to je najavljeno predsjedniku vrhovne uprave, preko gosp. Cesara Akačića, da stavi za sjednicu koja će se držati u Trstu 1 i 2 Lipnja kao posebnu točku dnevnoga reda: odnošaji stranke prava u Dalmaciji.

Tu je pravi forum gdje će odaslanici iz svih hrvatskih zemalja moći uzeti u pretes ciljev spor u Dalmaciji i izreći konačnu odluku.

Cijenimo da će tamo biti pruženo i više dokaza te da će se spor svršiti toli željenim pravoriekom, koji će razbistriti što je mnogima još nejasno.

Iz grada i pokrajine.

Odaziv na „Danov“ poziv. Po što me „Dan“ pozivlje, da mu javno kažem, kada i gdje će biti ta „camera charitatis“, gdje će mu ja istumačiti stvari, evo se „Danu“ najpripremije odazivljam pa mu kažem, da će ta „camera charitatis“ — u svrhu da se izbjegne „pikanteriji protiv balskoj svećeničkoj ljubavi“ biti redakcija „Dana“ u Sjeljtu.

A da „ustrpljenje „Dana“ ne bude moralno biti vrlo, vrlo dugo...“, poručujem „Danu“, da će ga pohoditi u njezinoj redakciji u Sjeljtu najdalje do 29. mjeseca svibnja godine 1913.

25./5. 1913. M.

Eugenio Pettoello. U utorak iza podne preminuo je u mjestnoj bolnici Eugenio Pettoello. Bio je osjećajan Talijanac, ali ne poput onih, koje „Dalmata“ obožaje, nego pravi Talijanac, vojnik Garibaldi-a, pa se je borio za ujedinjenje Italije. O našim dalmatinskim „Talijanima“ često je govorio pošteni starac sa ujedljivom ironijom. Pred smrt je naredio, da ga omotaju u talijansku zastavu i da mu na grud stave znak garibaldinski.

Čestitom Eugeniju, Garibaldincu bila laka hrvatska zemlja, koju on za života nije mrzio poput „Dalmatinih“ „Talijana“...

Naš odlični pristaša g. Dr. Marko Skočić položio je ovih dana u Zadru odvetnički izpit. Vrlom i dragom našem Marku srdično čestitamo!

G. Dr. Niko Novaković, koji je boravio 7 mjeseci u Crnoj Gori kao članik „Crvenog Krsta“ povratio se je jučer

